

Cussegl da vischnaunca
50-2017/2020

Avertura Val Segnas - Val Sogn Placi

Project e credit

M E S S A D I

dalla suprastanza communal a al cussegl da vischnaunca

Stimau signur president
Preziadas signuras cusseglieras
Preziai signurs cussegliers

84% dils uauls el perimeter dil project d'avertura Val Segnas - Val Sogn Placi ein categorisai sco uauls da schurmetg. Igl uaul da schurmetg protegia carstgauns, animals e valurs materialas da prighels dalla natira sco lavinias, curdada da crappa, bovas ed auas grondas. Las pretensiuns enviers igl uaul crescha ad in crescher. La disponibladad da tutta infrastruttura sco era mobilitad da tut temps ein ozildi d'impurtonza vitala per nossa vischnaunca turistica. In uaul da schurmetg bein tgiraus che surpren a moda durabla, v.d. da tut temps, sia funcziun da schurmetg ei la basa per saver habitar, semover ed era per saver far vacanzas ella vischnaunca da Disentis/Mustér. Per exequir la tgira d'uaul da schurmetg basegna ei in'avertura da basa

corrispondenta. L'avertura duei possibilitar igl access cun maschinas forestalas modernas per realisar las lavurs a moda ecologica, economica e harmonisar ils giavischs socials a moda maximala. Cun l'avertura Val Segnas - Val Sogn Placi vulan las autoritads communalas en emprema lingia segirar la qualitat dils uauls da schurmetg sur nos vitgs ed uclauns. In'avertura moderna levgescha era igl access tier cass d'urgenza (p.ex. incendis d'uaul ni bovas) e survescha sco access da basa per manteniment ed era remplazzament dallas ovras da protecziun ella Val Clavianev. Ultra da quei fuorma igl access forestal per part l'avertura da basa per singulas vias funsilas. Era quellas han per finamira da levgiar la cultivaziun dil terren. Finalmein porta l'avertura era avantatgs pil turissem, quei schibein per la stad sco era pigl unviern. Cun la sligiazion proponida vegnan tuts uclauns sviai e descargai da transports grevs da tutt'uisa (transports da baghegiar, transports da lenna e viadis da lavur). Cheutras vegnan denter auter prighel d'accidents ed immissiun da canera sminui.

Situaziun da partenza

Historia uaul

L'avertura actuala ei buca pli conforma al temps. Igl Uaul Run ei actualmein accessibels sulettamein cun vehichels per tut terren. Il transport da lenna cun tractur e carr annex ei malsegirs. Per quella lavur dat ei sulettamein in'interpresa da transport che semetta a disposiziun.

Muort l'avertura munglusa ei la tgira dils uauls da schurmetg en quei perimeter succedida il vargau a moda minimala. Ils uauls han per gronda part survargau il punct da culminaziun da lur vitalitad. La structura dils uauls ei per gronda part labila ni stabil - labila. Utilisaziuns succedan pli e pli sulettamein muort donns sfurzai (neiv, vent, bau-scorsa), quei per prevegnir ni limitar donns secundars (baus-scorsa). Tagls da lenna per promover la regiuvinaziun han muort l'avertura munglusa ed ils donns sfurzai strusch saviu vegnir realisai.

Historia avertura

L'avertura digl Uaul Run ei vegnida realisada l'emprema gada ils onns 1951–1972. Sco fundaziun survescha ina rasada da glera da 15 cm. La cuvrida fuorma ina rasada da catram da 4 cm grossezia. Las vias el territori da Plaun Menisch ein vegnidadas realisadas ils onns 1971–1976. La via encunter Prau Sura - Cunel ei vegnida erigida ils onns 1933–1934.

Cul prestudi dil project integral forestal Disentis/Mustér 2005–2009 ei vegniu dau la partenza per meglierar la problematica d'avertura. Il project integral ei vegnius remplazzaus entras il studi preliminar per l'avertura Uaul Run. Ord il studi da variantas sortescha il project preparau sco la megliera varianta. Numerusas uatgas e sedutas cun differents uffecis cantunals e specialists fuorman la basa pil preproject ch'ei uss elaboraus.

Perimeter

Il perimeter dil project vegn cunfinaus el vest entras il cunfin dalla vischnaunca da Tujetsch ed encunter ost entras la Val Sogn Placi. Protegi entras ils uauls da schurmetg vegnan il vitg da Mustér, ils uclauns d'Acletta, Segnas e Mumpé Tujetsch, tuttas vias cantunals (Via Lucmagn, Via Alpsu) e communalas en quei intschess sco era la Viafier Matterhorn - Gottard e la Viafier retica. El plan da svilup d'uaul ei igl intschess figuraus sco territori prioritari d'avertura cun potenzial d'optimaziun. La via Run sco exempel dispona sin gronds tschancuns mo d'ina ladezia da 2.1 m. Ladezias da maschinas forestalas modernas e camiuns muntan persul a 2.5 m.

Uauls da protecziun da Plaun Menisch - Crest dil Peter - Uaul Run - Val Sogn Placi

Uauls da protecziun da Ruinas dil Bostg - Prau Sura - Bostg - Val Segnas - Plaun Menisch

Descripziun dil perimeter en cefras (indicaziuns tenor il plan da menaschi actual da 2003)

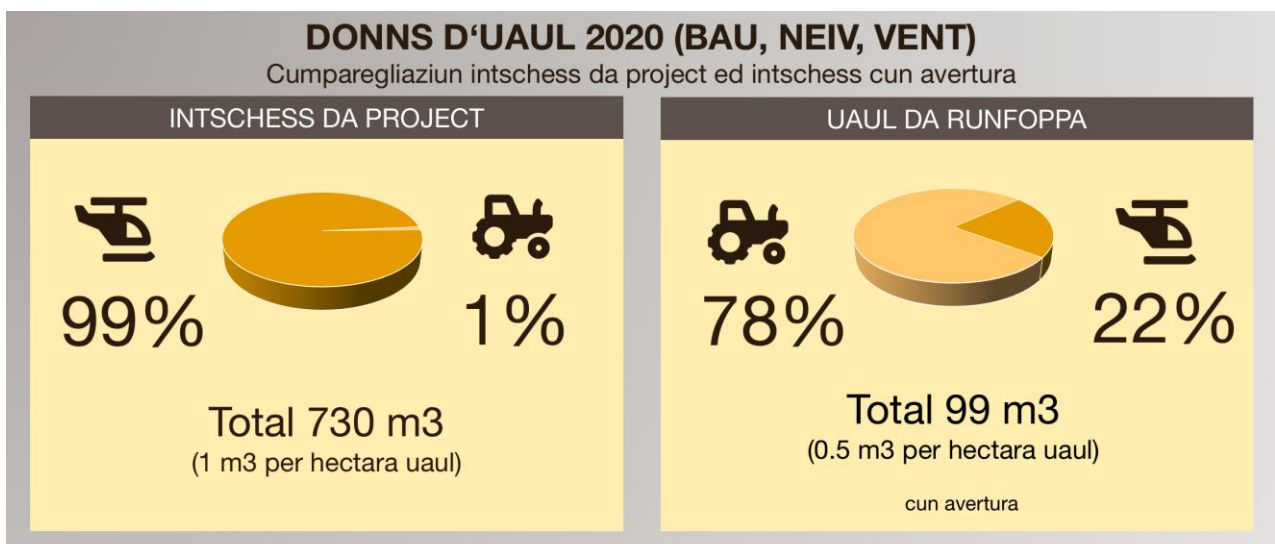
- Surfatscha totala 840 ha
- Buca territori d'uaul 186 ha
- Uaul 654 ha 100%
- Uaul da schurmetg 522 ha 84%
- Relaziuns da proprietad 85% public / 15% privat
- Tagl annual en quei territori 2'200 Tfm
- Utilisaziun annuala 2003-2019 (incl. donns sfurzai) 1'983 Tfm
- Carschament annual 2'900 Tfm

Finamiras ed avantatgs

Da principi duei il project d'avertura Val Segnas - Val Sogn Placi possibilitar igl access da basa cun mieds moderns per saver exequir la tgira digl uaul da schurmetg a moda maximala cun risguardar tuts ulteriurs interess (ovras da protecziun, survetsch immediat ed auxiliar tier cass d'urgenza, agricultura, turissem) sco era aspects socials. En detagl ein las finamiras las suandontas:

Finamiras selviculturalas vegnan contonschidas entras

- ⇒ saver cultivar ils uauls a moda optimala sortend d'ina via da basa permiez ils uauls da schurmetg ils pli principals ed in'avertura fina cun sugas; finamira ei la tgira digl uaul, buca la raccolta da lenna;
- ⇒ utilizar il tagl annual, vul dir tgirar ils uauls da schurmetg a moda efficienta per garantir la funcziun durabla da schurmetg; entras ina regiuvinaziun dils uauls vegls sereduceschan ils donns sfurzai automaticamein (mira Uaul Runfoppa);
- ⇒ utilizar ils uauls a moda maximala; entras quei vegn garantiu segirtad maximala enviers ils prighels dalla natira (lavinas, curdada da crappa, bovas, aua gronda, erosiun e prighel d'incendi);
- ⇒ saver regiuvinar ad uras ils uauls a moda persistente, quei oravontut en vesta alla midada dil clima;
- ⇒ contonscher la Val Sogn Placi a moda optimala cun sugas; tier ina lavina ella Val Sogn Placi ei quei impurtont per rumir ils donns; entras quei sa vegnir desistiu d'in access problematic per liung dalla Val Sogn Placi siadora (donns da malaura, schurmetg dallas auas);
- ⇒ utilizar igl access era per intervenziuns tier incendis d'uaul, bovas ni aua gronda denter auter entras plazz d'installaziun ella Val Segnas, Val Acletta e Val Clavaniev;
- ⇒ access per controlla e manteniment dallas lavineras Val Clavaniev (era per remplazzament, sanaziuns); transports san succeder el futur pli bienmarcau grazia ad in meglier access;
- ⇒ controllar e mantener la deviazion dallas auas el territori Truaisch e Fussaus.

Finamiras ecologicas vegnan contonschidas entras

- ⇒ reducir marcantamein ils sgols da helicopter ni concentrar tals sin plazs da lenna per liung dall'avertura previda;
- ⇒ integrar maximalmein l'infrastructura existenta (aulta cumpart da completaziun) e cheutras reducir marcantamein l'intervenziun ella cuntrada, denter auter neginas plattas da volver / serpentinas;
- ⇒ reducir transports da material da construcziun sil minimum necessari, quei cun risguardar e planisar modas da construcziun adattadas;
- ⇒ sviar las fontaunas ella Val Clavaniev; la problematica ei vegnida sclarida da rudien, nova lingia dalla via e mesiras necessarias ein vegnidas fixadas en concordanza cun igl ANU
- ⇒ risguardar il spazi dallas auas ella Val da Cuoz; la lingia dalla via ei vegnida fixada cun in biro specialisau; ils giavischs pil schurmetg dallas auas vegnan risguardai maximalmein;
- ⇒ reducir ils viadis da transport entras augment dalla peisa;
- ⇒ promover la biodiversitad ed aschia porscher in spazi da viver multifar per tuts animals;
- ⇒ producir l'energia sco product per lenna da diever ni era lenna d'energia;
- ⇒ construir las vias cun mieds da construcziun adattai al terren cun risguardar la topografia, las cundiziuns e resalvas ord il studi preliminar.

Finamiras economicas vegnan contonschidas entras

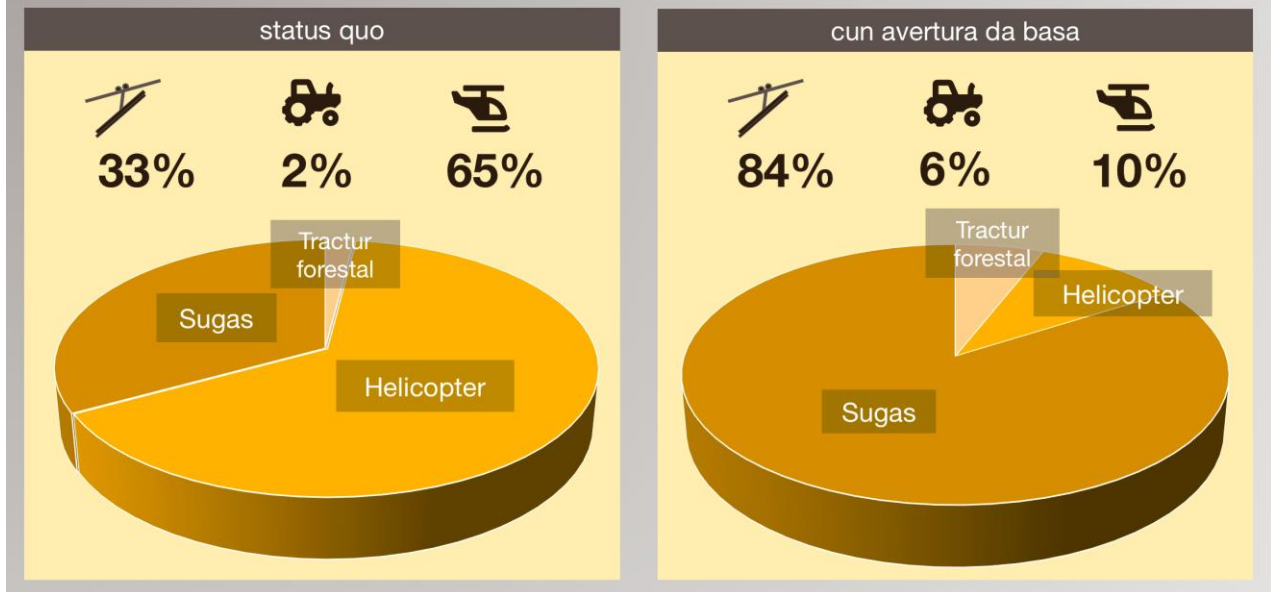
- ⇒ reducir ils cuosts per la raccolta da lenna, tgira e manteniment digl uaul da schurmetg entras utilisaziun da systems moderns per la raccolta da lenna
- ⇒ reducir ils cuosts per pretransports entras access cun camiuns moderns sco era entras in punct central da rimnar la lenna
- ⇒ sortir d'in punct da partenza direct naven dil luvratori - stradun
- ⇒ ault procentual d'avertura per pli grond intsches e cheutras cundiziuns optimalas per tgira minimala d'uaul prescetta
- ⇒ contonscher sustegn finanziel maximal entras project cumplet che sligia l'entira problematica d'avertura per liung dalla costa seniastra dil Rein
- ⇒ reducir ils cuosts da manteniment annuals entras vias accessiblas cun camiun
- ⇒ integrar, sanar e rinforzar l'infrastructura existenta el project forestal, entras quei s'erresultan buca ulteriurs cuosts per la vischnaunca (p.ex. differentas punts e tschancuns da via existents)
- ⇒ saver nezegiar l'avertura per viadis da lavur per la tgira digl uaul e manteniment d'infrastructura, via survescha era sco plaz da lavur
- ⇒ avertura survescha sco access per project da meglieraziun en differentes loghens, tier in "na" sto la meglieraziun - vischnaunca sligiar ils access senza sustegn forestal
- ⇒ saver segirar il pei da susteniment da cantun e confederaziun pils proxims 25 onns, porta segirtad da planisaziun

Aspects socials vegnan risguardai entras

- ⇒ sviar cumplet il territori habitau, entras quei descargament da traffic ed augment dalla segirtad per convischinas e convischins
- ⇒ minimar canera da helicopter cun saver luvrar cun mieds ecologics (tractur forestal - sugas)
- ⇒ mantener plazzas la lavur en vischnaunca cun crear valur da lavur entras saver exequir la lavur forestala cun agens mieds
- ⇒ sviar ils stretgs els habitadis a Cons - Latis sco era Segnas e Peisel
- ⇒ pusseivladad da construcziun per gronda part senza restricziun da traffic
- ⇒ survir sco via era per diever turistic, denter auter pista da skis, access tier tegias da mises, access tier differentas parcelas e schischom

MIEDS DA TRANSPORT ORD IGL UAUL

Cumparegliaziun status quo e cun avertura

Il project d'avertura possibilitescha cun la lingia optimala el terren igl access el territori da project a moda optimala. Entras quella sligiaziun san las finamiras vegnir contonschidas a moda maximala. "Il pli impurtant uaul da schurmetg ella Surselva" (citat Urban Maissen, forester cantunal) survegn aschia in access al temps.

Procedura

Il studi preliminar tier il project avon maun cun evaluaziun da variantas exista cun datum dils 22 da schaner 2009. El rom dalla consultaziun tier ils uffecis cantunals ein damondas e propostas vegnidas deponidas. Sebasond sin las posiziuns inoltradas ha igl uffeci d'uaul e prighels dalla natira communicau cun datum dils 8 d'october 2009 sia decisiun da principi. Quella possibilitescha l'elaboraziun dil project preliminar. Il sclariment en detagl dallas damondas e propostas dils uffecis cantunals ei succedius el rom d'elaboraziun dil project preliminar per part cun agid da specialists tratgs tier.

Cun resalva dall'approbaziun entras il parlament communal vegn lantschau l'exposiziun publica. Igl uffeci d'uaul e prighels dalla natira decida en quei process davart la finanziaziun definitiva e purifichescha eventualas protestas. La vischnaunca sco patruna inoltescha la declaronza da construcziun. Ei suonda la decisiun dalla Regenza che fuorma la lubientscha da construcziun.

Project

La lingia totala munta a 8'435 m. Da quei ein 4'325 m ni 51% slargiaments da vias existentas. Sin 3'560 m ni 42% ei previu in niev trassé da via. Bien 550 m ni 7% vegnan construi sco pistas da maschinas per runar lenna a moda minimala. Ina gronda part da quellas vias novas suondan vegls percours da vias da cultivaziun (per liung Val da Cuoz - Ravera a Peisel).

Tier la projectaziun ein las normas "avertura 2019" digl uffeci d'uaul e prighels dalla natira dil cantun Grischun vegnidas risguardadas. Sco categoria vegnan "Waldstrasse^{STANDARD}" respectivamein "Maschinenweg" applicadas.

Las vias vegnan dimensiunadas per transports da maximal 40 t. La ladezia carrabla mesira 3.30 m. Igl ei vegniu planisau aschia che neginas serpentinas ston vegnir construidas. La construcziun da serpentinas munta ina gronda intervenziun ella cuntrada, ei pretensiusa ed effectuescha gronds cuosts. La renunzia sin serpentinas munta in respargn da cuosts e levgescha il transport da lenna (reducziun dil manteniment). Ultra da quei sa vegnir impediù in surpli d'avertura (Übererschliessung).

Tier tuttas punts ei vegniu fixau il profil da deflussiun sin fundament dall'expertisa obligatoria pertuccont segirtad en cass d'aua gronda. Aschia vegn la segirtad era pils habitadis vischinonts augmentada.

Sil tschancun dalla Val da Cuoz - Peisel ed il sviament da Peisel vegn la via catramada. Quei muort la pendenza sur 12% per evitar che la via vegn lavada ora sco era per motivs da proteger il territori habitau d'immissiuns da puorla. La sligiazion per liung dalla Val da Cuoz ei tala che porta disturbis minimals pil territori habitau e disturba buca traffic plaun. Plinavon porta quella sligiazion era buca conflicts pertuccont protecziun dalla patria e natira sco era buca enviers objects schurmegiai (denter auter vitg da Segnas, ISOS).

Per liung dalla Val da Cuoz e sper il stradun sesanflan ils plazs da rasenar lenna principals. Ils plazzals ein spert contonschibels, aschia ch'ei sto buca vegnir carrau atras il vitg ed uclauns. A Peisel suonda la via la val siadora per sviar igl uclaun da Peisel mo era per possibilitar igl access viers la Val Segnas e Prau Su. Cheu vegn aschuntau las vias da meglieraziun, aschia che baghetgs existents ston buca vegnir spazzai cun respectar il maletg dil vitg (cf. ISOS). Dalla via da cultivaziun Via Crap Gries sa vegnir desistiu. La cultivaziun dallas parcellas succeda aschia directamein dalla via forestala anora.

Las punts sin quels tschancuns semuossan oz buca en in bien stan e ston ils proxims onns, independentamein dil project presentau vegnir remplazzadas. Entras il project forestal vegnan quels cuosts cuvri per gronda part entras las subvenziuns (survesta da cuosts manteniment mira tabella part finanziaziun).

Il tschancun da Peisel - Prau Sura suonda la via existenta. Tala ei prevedida da rinforzar, slargiar e cuvierer cun ina platta da betun (pendenza 14%). Grazia al project vegn l'avertura tier plirs mises mo era in pulit territori agricol renovada e meglierada. Per contonscher ils uauls da schurmetg da Garmischeras (protegian Viafier Matterhorn Gottard e stradun cantunal) vegn l'avertura prolungida per 190 m cun ina pista da maschinas (normal "Maschinenweg") enviers las Ruinas dil Bostg.

La via funsila da Peisel entochen Plaunca Su pren risguard sin las pretensiuns dall'avertura forestala. Il tschancun da Plaunca Su - Fontanettas – Pardi ei en in schliet stan e vegn tractaus a moda prioritara. La reparatura succeda sur il project reuniu per reparaturas d'avertura forestala ("Sammelprojekt Instandstellung Erschliessungen", "SIE") 2021. Cumpart dil project avon maun ei il slargiament dil tschancun Fontanettas – Val d'Uors. Leu entscheiva il trassé dalla via nova che traversa la Val d'Uors, surpassa ils mises da Pardi e traversa la Val d'Acletta. Cun risguard sin las zonas da schurmetg dallas fontaunas ella Val Clavianev ha stuiu vegnir anflau ina lingia pli aulta che proponida el studi preliminar. La sligiazion pli aulta ella Val Acletta porta igl avantatg per contonscher meglier il territori d'Alp da Tioles sco era l'infrastructura dalla Corporaziun d'aua Spina da Vin. Encunter il Crest dil Peter e viers la Val Clavianev vegn il terren pli teis. Ei setracta denton d'in bien terren da baghegiar (massa da morena). Igl ei tecnicamein bein pusseivel da metter la via el terren.

Preits da spundas, sistem en cumbinaziun cun mirs da blocca en betun per minimar scavaments, optimar cuosts e per buca disfar elements stabils el terren. (fotografia exempel via d'uaul a Munt, Trun, fotografau treis onns suenter la construcziun)

Cumparegliau cun auters projects semegliants (p.ex. Via Munt a Trun) ei la via projectada bein da giustificar, seigi quei ord pugn da vesta tecnic, mo era ord pugn da vesta dil maletg dalla cuntrada. Fistatgs vegnan traversai cun punts, las vals principalas Val Acletta e Val Clavianev vegnan surmontadas cun punts ni gronds bischels d'itschal (analog Val Sogn Placi, stradun cantunal). Aschia vegnan las pretensiuns pertuccont ual da pèschs ademplidas. Il manteniment denter auter tier eveniments da lavinas sa vegnir minimius. A Fistatg Lartg colligia la via allura la via existenta dil Run. Il trassé sur Plaun Grond entochen ils Bletschs vegn slargiaus e rinforzaus. Per contonscher la Val Sogn Placi e las deflussiuns dallas auas a Fussaus e Truaisch vegn construuiu ina pista da maschinas d'ina lunghezia da 360 m.

Sco ovras da sustegn ei previu preits da spundas e mirs da blocca en betun. Ei vala en emprema lingia da minimar il scavament da vart sut dalla via ellas parts teissas dil trassé ed ella zona S3 dalla zona da schurmetg dallas fontaunas entras la construcziun da preits da spundas. Per il rinforzament dallas scarpas da vart su dalla via ei previu mirs da blocca en betun. La cumbinaziun dallas mesiras gidan d'optimar ils cuosts, mo oravontut da buca disfar elements stabils el terren e proteger las auas.

Mirs da blocca en betun, (fotografia exempel via d'uaul a Munt, Trun, fotografau treis onns suenter la construcziun)

La via existenta digl Uaul Run da Latis tochen Fistatg Lartg vegn mantenida sco via da jeep. La via vegn refatga aschia che la deflussiun dallas auas ei garantida ed il manteniment sa vegnir fatgs a moda efficienta. La via survescha vinavon era per diever turistic.

Ella Val Acletta e la Val Clavaniev vegn purschiu grazia al niev access la pusseivladad da retrer aua per stizzar fiug en in cass d'incendi.

Oravontut la Val Clavaniev ei vegnida examinada da rudien. Quei per proteger las fontaunas dil provediment d'aua. Sin basa da differents studis ei la zona da protecziun vegnida fixada entras igl uffeci da natira ed ambient. La via planisada sesanfla diltuttafatg ordeifer la zona da protecziun S2 e periclitescha aschia buca las fontaunas.

Cuosts e finanziaziun

La finanziaziun succeda en emprema lingia entras contribuziuns dalla confederaziun e dil cantun (78%), denton era entras ina considerabla contribuziun dall'organisaziun Alpinfra da frs. 450'000.00. Quella contribuziun vala per ils emprems frs. 9.3 miu. d'investiziun. Per l'ulteriura part dil project sto vegnir inoltrau pli tard ina secunda damonda da susteniment. In sustegn en la medema dimensiun ei vegnius mess en mira gia oz, denton sa quel cun risguard sin il liung temps da realisaziun buca vegnir fixaus gia oz. Aschia resta net per la vischnaunca ina summa da frs. 3.96 miu.

Survesta da cuosts

Ils cuosts pigl entir project muntan a frs. 22'920'000.00 e secumponan da suandonts tschancuns:

• Val da Cuoz WALDSTRASSE _{STANDARD} : slargiament e via nova	frs.	4'770'000.00
• Val d'Uors - Fistatg Lartg WALDSTRASSE _{STANDARD} : slargiament e via nova	frs.	10'830'000.00
• Fistatg Lartg - Ils Bletschs incl. pista da runar lenna WALDSTRASSE _{STANDARD} / MASCHINENWEG: slargiament e pista nova	frs.	3'220'000.00
• Prau Sura WALDSTRASSE _{STANDARD} : slargiament	frs.	4'000'000.00
• Prau Sura MASCHINENWEG: pista nova	frs.	<u>100'000.00</u>
Total	frs.	22'920'000.00
./. Contribuziuns confederaziun e cantun (78%)	frs.	17'877'600.00
./. Cumpart Alpinfra	frs.	450'000.00
./. Finanziaziun fondo Vivian	frs.	<u>631'000.00</u>
Cumpart vischnaunca (damonda da credit)	frs.	3'961'400.00

Cuosts per mantener la valor senza realisar il project

Vegn il project buca approbaus sco proponiu, s'accumuleschan el decuors dils proxims 25 onns tonaton differents cuosts pil manteniment da valor dallas ovras existentas, quei senza calcular reparaturas, rinforzaments ni slargiaments. La cumparegliaziun pertucca sulet las vias existentas che fuorman oz gia basa per igl access els uauls enteifer il perimeter da project. Entras realisar il project survegnin nus ina plivalur dall'infrastructura, senza la realisaziun impundin nus in'enorma summa daners sulettamein per mantener quella valor existenta.

Cuosts approximativs per mantener la valor - remplazzaments punts proxims 25 onns enteifer perimeter da project (tier in na 100% cuosts tier vischnaunca)

liug	km da	km entochen	tip	cuosts frs.	1)
Val da Cuoz	0.000	183.782	manteniment	155'000.00	
Val da Cuoz	183.782	200.000	punt	305'000.00	
Val da Cuoz	648.330	910.741	manteniment	50'000.00	
Val da Cuoz	910.741	941.330	punt	345'000.00	
Val da Cuoz	941.330	1000.000	manteniment	15'000.00	
Fistatg Lartg - Bletschs	0.000	1370.500	manteniment	360'000.00	2)
Marietta - Fistatg Lartg	0.000	2930.000	manteniment	850'000.00	2)
Fontanettas - Val d'Uors	0.000	301.000	manteniment	105'000.00	2)
Segnas - Curtin	0.000	530.000	manteniment	135'000.00	2)
Curtin - Prau Sura	0.000	1900.000	manteniment	230'000.00	3)
Total				2'550'000.00	

1) incl. nunpreviu (10%), survigilanza e planisaziun (8%) e taglia sin plivaleta (7.7%)

2) manteniment cuvrida catram minimala (frs. 35.00/m²) + manteniment ovras d'art

3) manteniment plania analog Runfoppa Sura (frs. 100.00/m') + manteniment ovras d'art

CUOSTS ANNUALS CUN E SENZA AVERTURA

Cumparegliazion cuosts annuals sur 25 onns

SENZA AVERTURA
(manteniment e punts)

Cuosts totals per ils proxims 25 onns

 2'550'000

Cuosts annuals

 102'000

 Resultat

Negina innovaziun, mo manteniment

CUN AVERTURA
(project «Avertura Val Segnas – Val S. Placi»)

Cumpart vischnaunca per il project da basa

 3'961'440

Cuosts annuals (sur 25 onns)

 ~158'000

 Resultat

Avertura Val Segnas – Val S. Placi

Respargn da cuosts da raccolta cun avertura ils proxims 40 onns:

 4'400'000

Reducziun da cuosts per la tgira dils uauls da protecziun

Entas l'avertura da basa vegnan ils cuosts da raccolta da lenna tier ils tagls da tgira sminui. La cumpart dallas surfatschas che san vegnir cultivadas a moda optimala cun sugas enstagl da helicopter vegn augmentada. Plinavon sa vegnir augmentau la cumpart da transports cun suga ensiviars. Runar ensi la lenna munta ina sminuaziun da cuosts da raccolta. Oravontut muntan sugas cul transport a cuolm in enorm augment dalla qualitat dils tagls da tgira. Medemamein sa vegnir contonschiu a moda maximala ed optimala las surfatschas d'uaul priorisadas. Dapi entgins onns vegn subvenziunau era tagls da tgira sur la surfatscha tgirada e buca pli sur m³ lenna. Entas il project presentau sa vegnir contonschiu pli direct ed effectiv las surfatschas necessarias per la tgira. Aschia sa era vegnir optimau las finanzas tier las subvenziuns cun realisar il project e schaffir cundiziuns optimalas per la tgira dils uauls da protecziun.

Respargn da cuosts da raccolta da lenna (senza calcular respargn en tgras, plontaziuns etc.)

Horizont per amortisaziun dalla via	onns	40.00
Surfatscha d'uaul contonschida	ha	654.00
Tagl annual el perimeter da project	Tfm	2'200.00
Investiziun netta totala		frs. 3'503'000.00
Cuosts calculai per m ³ da raccolta tier varianta 0 (sugas e heli)		frs. 155.00
Cuosts raccolta varianta 0 sur 40 onns		frs. 13'640'000.00
Cuosts calculai per m ³ da raccolta tier varianta planisada		frs. 105.00
Cuosts da raccolta varianta planisada sur 40 onns		frs. 9'240'000.00
Respargn da cuosts da raccolta sur 40 onns		frs. 4'400'000.00
Respargn da cuosts da raccolta per m ³		frs. 50.00
Investiziun engrevegia il m ³ utilisau per		frs. 39.80
Cuosts manteniment futurs dall'avertura frs 2.--/ml (8'435ml) / 2'200 m ³		frs. 7.65

En vesta alla dimensiun ed impurtonza dil project cun gronds avantatgs, aschibein pil forestalesser sco era per vischins e vischinas da Mustér, ei la suprastanza communal dil meini ch'ils cuosts restonts per la vischnaunca ein supportabels.

Realisaziun

Plan da termins:

- Sera d'informaziun ed orientaziun publica 8 d'october 2020
- Approbaziun dil credit entras il cussegl da vischnaunca 16 d'october 2020
- Approbaziun dil credit entras il pievel all'urna 27 da november 2020
- Consultaziuns uffecis cantunals project decuors dil 2021
- Approbaziun dil project entras cantun per damonda alla Regenza grischuna atun 2021
- Realisaziun dil project, 1. etappa decuors dil 2022

Ponderaziuns finalas

Il project d'avertura ei la basa per la cultivaziun durabla da nos pli impurtonts uauls da schurmetg. Il resultat d'in uaul da schurmetg intact ei segirtad per habitadis, access sin via e viafier e per la mobilitad en general. La modernisaziun dalla via da basa segirescha igl access per manteniment e reparaturas dallas lavineras Val Clavianev. Medemamein ei igl access per las deflussiuns Fussaues e Truaisch garantidas. Igl access per intervenziuns e mesiras urgentas tier eveniments da natira (lavinias, boas, auas grondas, curdada da crappa ed incendis) vegn meglieraus considerablamein. Oravontut per incendis d'uaul eis ei entras il project pusseivel da cumpletar l'infrastructura persunter (loghens per retratga d'aua). L'avertura planisada survescha era sco access da basa per differentas vias da cultivaziun dalla meglieraziun funsila. La cultivaziun e tgira dils uauls sa succeder entras quella lingia optimala cun gronda part entras agens mieds (transport da lenna cun suga). Immissiuns da canera san aschia vegnir reducidas sil minimum pusseivel. Entras quei project vegn manteni e creau valur maximala per mantener plazzas da lavur en vischnaunca. Igl ei nies duer comunabel da far tut il pusseivel per ademplir

quels pensums. Cun ina via da basa moderna eis ei era pusseivel da reducir considerablamein ils cuosts annuals da manteniment. En vesta als immens cuosts ed allas relaziuns finanzialas da nossa vischnaunca ei in tal project mo pusseivels enteifer in project global, il qual sa vegnir etappaus tenor las pusseivladads finanzialas. Il fatg che la confederaziun ed il cantun subvenziuneschan quei project cun la contribuziun maximala da 78%, sutlingescha l'impurtonza dall'avertura forestala dalla vischnaunca da Mustér.

In project da tala dimensiun promova l'entira economia dalla vischnaunca, il forestalessar, il puresser, il turissem e tuts interess publics. Il project d'avertura Val Segnas – Val Sogn Placi vegn a cuzzar entuorn 25 onns e generescha onn per onn investiziuns dentuorn 1 milliun francs che vegnan subvenziunadas e sustenidas per 80% (contribuziuns confederaziun e cantun + Alpinfra). En vesta a quei volumen d'investiziun ei la cumpart annuala dalla vischnaunca da frs. 150'000 entochen frs. 160'000 supportabla e responsabla. Il project d'avertura Val Segnas – Val Sogn Placi periclitescha muort il liung temps da realisaziun e las mudestas contribuziuns communalas strusch ulteriurs projects.

Proposta

Sin fundament da sura ponderaziuns

propone

la suprastanza communal al cussegl da vischnaunca da:

1. approbar il project "Avertura Val Segnas – Val Sogn Placi " per realisaziun;
2. conceder in credit net da frs. 3'961'400.00 per realisar il project Avertura Val Segnas – Val Sogn Placi (cun resalva dall'approbaziun e creditaziun dil project entras las instanzas cantunalas);
3. suttametter quella damonda da credit el senn dallas prescripziuns digl art. 32 lit. d dalla constituziun communal alla votaziun all'urna.

Suprastanza communal Disentis/Mustér

Il president:

Il canzlist:

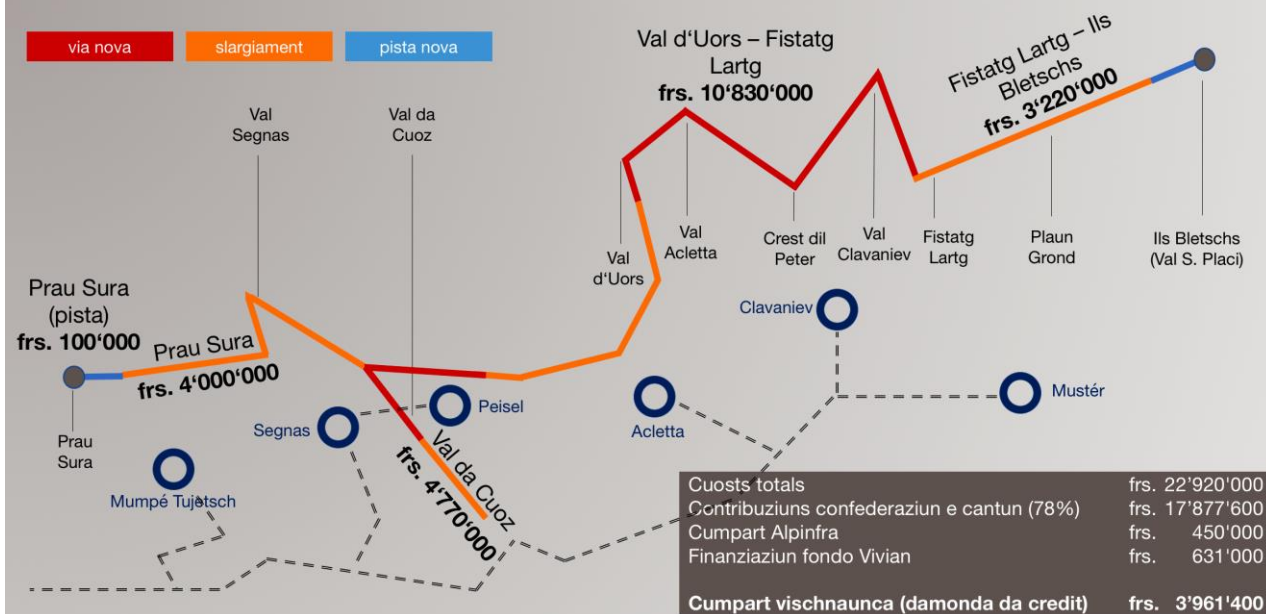
Robert Cajacob

Andri Hendry

Disentis/Mustér, ils 28 da settember 2020

- Document tecnic (preproject)
- Document cun damondas criticas
- Plans: 1 Val da Cuoz
- 2 Fontanettas - Val d'Uors
- 3 Val d'Uors - Fistatg Lartg
- 4 Fistatg Lartg - Bletschs - Fussaus
- 5 Val Segnas - Prau Sura

SURVESTA PROJECT «AVERTURA VAL SEGNAS – VAL S. PLACI»

FINAMIRAS ED AVANTATGS

- ✓ Sligiazium che porta premissas idealas per cultivaziun e tgira dil pli impurtont uaul da schurmetg
- ✓ Sligiazium completa, porta era sustegn finanziel maximal, avertura costa seniastra dil Rein ei sligiada per generaziuns
- ✓ Cuosts da tgira digl uaul da schurmetg e da raccolta da lenna vegnan reduci per bien 30% entras segirar access cun maschinas forestalas modernas
- ✓ Integrau, sanau e rinforzau infrastruttura existenta el project, grond respargn da cuosts da manteniment
- ✓ Plazzas da lavur vegnan mantenidas en vischnaunca
- ✓ Transports da lenna e transports durant construcziun dalla via ord ils vitgs ed uclauns, augment dalla segirtad
- ✓ Canera da helicopter vegn minimada a liunga vesta
- ✓ Avertura porta era avantatgs per l'intervenziun en cass da fiug, boas ed auas grondas
- ✓ Deflussiuns Fussaus sur Val Mala e Val Clavaniev vegnan contonschi, immens impurtont da mantener en cass da malaura
- ✓ Avertura porta avantatgs per agricultura, viandonts, velos e turissem en general
- ✓ La via veglia uaul Run vegn mantenida sco via forestala minimala e survecha durant temps da construcziun sco via d'access

MIEDS DA TRANSPORT ORD IGL UAUL

Cumparegliaziun status quo e cun avertura

